אלא הכי קאמר אי משכחנא דהוי נזיר אגלחיה הכא נמי הכי קאמר ליה אי משכחת דמיגרשה קדיש לי אמרי לא משוי איניש שליח אלא במילתא דמצי עביד השתא במילתא דלא מצי עביד ליה השתא לא משוי (א) ולא ת"ש אהאומר לאפוטרופוס שלו כל נדרים שתדור אשתי מכאן עד שאבוא ממקום פלוני הפר לה והפר לה יכול יהו מופרין ת"ל באישה יקימנו ואישה יפירנו דברי ר' יאשיה ור' יונתן אומר מצינו בכל מקום גששלוחו של אדם כמותו טעמא דאמר רחמנא אישה יקימנו ואישה יפירנו הא לאו הכי אפוטרופוס מיפר ואילו גבי דידיה גתניא ההאומר לאשתו כל נדרים שתדורי מכאן ועד שאבא ממקום פלוני יהו קיימין לא אמר כלום הרי הן מופרין ר"א אומר מופר וחכ"א גאינו מופר קס"ד כי אמר רבי יאשיה אליבא דרבנן דאמרי לא מצי מיפר ואי לאו דאמר רחמנא אישה יקימנו ואישה יפירנו אפוטרופוס הוה מיפר ודלמא אליבא דרבי אליעזר דאמר מצי מיפר אי הכי למה לי לשוויי שליח ליפר לה איהו קסבר דלמא משתלינא או רתחנא או מיטרידנא: **מתני'** דהרי עלי לגלח חצי נזיר ושמע חבירו ואמר ואני עלי לגלח חצי נזיר זה מגלח נזיר שלם וזה מגלח נזיר שלם דברי רבי מאיר וחכמים אומרים חזה מגלח חצי נזיר וזה מגלח חצי נזיר: **גמ'** אמר רבא ההכל מודים כל היכא דאמר חצי קרבנות נזיר עלי חצי קרבן מייתי קרבנות חצי נזיר עלי כוליה קרבן בעי איתויי מאי טעמא דהא לא אשכחן נזירות לפלגא וכי פליגי בלישנא דמתני' פליגי ר"מ סבר כיון דאמר הרי עלי איחייב אכוליה קרבן נזירות וכי קאמר חצי נזירות לאו כל כמיניה ורבנן סברי הנדר ופתח עמו הוא: **מתני'** והריני נזיר לכשיהיה לי בן ונולד לו בן הרי זה נזיר נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס אינו נזיר אם אמר וכשיהיה לי ולד אפילו נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס הרי זה נזיר

הפילה

טעמא דכתב רחמנא אישה יפירנו. ניחא ליה לאותובי גם לר' יאשיה דמדר' יונתן מצי לאותובי [כדלקמן]: הרי הן קיימין לא אמר כלום. דהקמה בטעות הוא דשמא [תדור] בדבר שא"א ליה להקים: **ליפר** לה הוא. פירוש כשילא מביתו: **דלמא** מישתלינא. לשון שגגה או מיטרידנא מן הדרך ולכך רוצה למנות אפוטרופוס ואותו אפוטרופוס יהיה מיושב בדעתו וא"ת ואכתי ליפר לה איהו מעכשיו שהרי הוא זוכר עתה ומיושב בדעתו וי"ל דאינו רוצה לומר שיהא מופר אלא נדרים שתדור מכי יסע ואילך אבל לא נדרים שלפני נסיעתו שזה קלא קשה' אבל קשה דלימא לה השתא כל נדרים שתדורי מכשאסע עד שאשוב יהו מופרין ב] וי"ל דמתוך כך תפול קטטה ביניהם שזה קשה לה לעולם ובנדרים מיבעיא לן אי בעלה מצי מיפר בלא שמיעת קול וגם הפרה דשליח [אינה] מועלת עד דשמע הבעל הנדר דהכי מוקי לה התם (דף עג:) ולפי' זה נפרש ליפר לה איהו פירוש כשיסע יפר לה בעלה ותועיל ההפרה לכשיבא הבעל וישמע הנדר דאם ימתין להפר עד שישוב וישמע שמא יהיה טרוד לכשישמע וישתוק מלהפר ולכך פריך ליפר לה מהשתא ותועיל ההפרה כשישמע ובשלמא אי סבר כרבנן ניחא [דלא] מצי מיפר ומשני דלמא טרידנא כשילך ליסע כדפרישית ע"כ הגה"ה: **ושמע** חבירו ואמר ואני. בכדי נקט דהא בראשון נמי פליגי: **אמר** רבא הכל מודים באומר חצי קרבנות נזיר עלי חצי קרבן מייתי. כיון שתלה החצי בקרבן שאמר חצי קרבנות ודאי פלגא דקרבן ג] שיחד [תיבת] חצי מתיבת נזיר: קרבנות חצי נזיר עלי קרבן שלם בעי ליה לאתויי: **מאי** טעמא דלא אשכחן נזירות לפלגא. דכיון דסמך תיבת חצי אצל ד] נזיר (מתיבת) משמע מדיבורו דחצי אנזירות קאי ואין חייבי שום חצי נזיר בעולם: **כי פליגי** בלישנא דמתני'. ה] [כאומר] הריני נזיר וכיון דאמר הרי עלי לגלח מיחייב בכוליה קרבן לר"מ דתפוס לשון ראשון וכי אמר חצי נזיר לא כל כמיניה והוי כאומר קרבנות חצי נזיר עלי דמייתי קרבן שלם וקשה אמאי קאמר האי לישנא כיון דאמר עלי איחייב [בכוליה] לימא להדיא דדמי ו] [כאומר] קרבנות חצי נזירות ורבנן סברי נדרו ופתחו דהוי כאומר חצי קרבנות נזיר עלי וי"ל דהא דאמר רבא קרבנות חצי נזיר עלי דכולה בעי איתויי משום דחצי קאי אנזיר אבל משמע להו במתני' דלישנא דחצי קאי אעלי וכמי שאמר חצי קרבנות נזיר עלי: **הריני** נזיר כשיהיה לי בן. פירוש הודאה ושבח להקב"ה שחנני וזיכני ונולד לי בן הריני נזיר בגמרא פריך פשיטא: **בת** טומטום ואנדרוגינוס אינו נזיר. דזה לא מחשיבו אהא נמי פריך בגמ' פשיטא אבל אמר בלשון זה כשאראה לי ולד אפי' טומטום ואנדרוגינוס הרי זה נזיר אהא נמי פריך בגמרא פשיטא: **הפילה** אשתו. ולא ידעינן אי נפל הוא או בן קיימא הוא וכלו לו חדשיו או שמת במעי אמו אינו נזיר ובגמ' מוקי לה כר' יהודה דסבר לא מחית איניש נפשיה לספיקא ז] וספק נזיר הוי דלמא בן קיימא מה שהפילה הלכך טוב להתנות ולומר אם בן קיימא הריני נזיר חובה מדבורי הראשון ואם אינו בר קיימא כגון דלא כלו לו חדשיו ולא היה בדיבורי הראשון כלום הריני נזיר נדבה כלומר מעתה הריני מקבל עלי נזירות [ומונה] נזירות ומביא קרבנותיו ומותר ביין ומגלח שאם לא התנה כן כל ימיו היה מקולקל לר"ש דמספיקא לא מצי לגלח ויאסר כל ימיו ביין ובתגלחת ובטומאה ור"ש לא פליג אהא דנולד לו בן טומטום וכו' דליכא לספוקי דכשאמר כשיהיה לי בן ודאי לא היה דעתו אלא לבן ודאי ולא לטומטום ולא פליג ר"ש אלא היכא דהפילה בן זכר דמספקא ליה דשמא הוה בן קיימא והוי בן גמור והוא הדין דמילתיה דר"ש קאי ארישא היכא דאמר הריני נזיר כשיהיה לי בן והפילה כו':

מורה

הכי קאמר אי משכחנא כו': דמאי עבד ליה איהו גופיה השתא. כגון באיתתא דשריא ליה לאפוקי היכא דההיא שעתא לא משתריא ליה: (**הפר לה והיפר לה.** שלוחו של אדם כמותו): **שתדורי מכאן עד שאבא כו'.** קס"ד דכי א"ר יאשיה אין אפוטרופוס מיפר אליבא דרבנן דאמרי גבי דידיה דבעל דאיהו נמי לא מצי מיפר: **ואי לאו דאמר רחמנא ואישה יפירנו אפוטרופוס הוה מיפר.** ואע"ג דבעל לא מצי מיפר השתא. אלמא במילתא דלא מצי איניש למיעבד השתא משוי ליה שליח א): **אי הכי.** דמצי מיפר למה ליה לשווי שליח ליפר לה בעל לאלתר: **סבר.** האי בעל לא צריכא להפר לה אלא בשעה שאזל לדרך דלמא בההוא שעתא מישתלינא או מטרידנא או רתחנא הלכך קאמר לאפוטרופוס דליעבד איהו: **מתני' הרי עלי לגלח חצי נזיר.** דאמר הרי עלי להביא חצי קרבנותיו של גילוח נזיר אחד: **זה מגלח נזיר שלם וזה מגלח נזיר שלם.** שלא מצינו ב) נזיר לחלאין ג) ולא קרבן לחלאין. והוא סבר אין אדם מוציא דבריו לבטלה: **וחכ"א.** ד) יביאו שניהן קרבנותיו של נזיר אחד ויהיו פטורין שהרי לא ה) נזרו כל אחד אלא חצי נזיר: (ב) **גמ' אמר רבא** ה"ג **הכל מודים כל היכא דאמר חצי קרבנות נזיר עלי וכו' כוליה קרבן בעי לאיתויי מ"ט דהא לא אשכחן נזירות לפלגא כי פליגי בלישנא דמתני' היכא דאמר הרי עלי לגלח דר"מ סבר כיון דאמר הרי עלי לגלח איחייב אכוליה קרבן דנזיר והאי דהדר אמר חצי נזיר לאו כל כמיניה ורבנן סברי כל כה"ג נדר ופתחו עמו הוא וכין שניהם מביאין קרבן דנדר אחד הוא.** ואיכא ספרים דלא כתיב בהו הך אמר רבא אלא הכי כתיב בהו קרבן בעי איתויי כלומר נזיר מיהא לא מיפטר בקרבנותיהן דהנך הואיל דכל חד וחד קיבל עילויה פלגא דנזירות ותו לא ו) אשכחן נזירות לפלגא והאי דקא ז) מייתי ליה איהו לייתי ליה משום נדבה כי פליגי בלישנא דמתני' כגון דאמר הרי עלי לגלח ולא אמר בסתם חצי נזירות עלי דר"מ סובר כיון דאמר הרי עלי לגלח ח) אכוליה קרבן נזירות ומיפטר ביה נזיר בהאי קרבן נזירות והאי דהדר אמר חצי נזירות מיהדר הוא דקא בעי ולאו כל כמיניה ורבנן סברי נדר ופתחו עמו הוא א] ולא מיפטר נזיר בקרבנותיו דהאיך ט) ושניהם מיהא קרבן אחד בעי איתויי. [ל"א] אילו אמר אחד בלבד הרי עלי לגלח חצי נזיר אפילו רבנן מודו דקרבן שלם בעי איתויי מ"ט דהא לא אשכחן נזירות לפלגא כי פליגי י) אלישנא דמתני' דאיכא תרי דבין שניהם מביאין קרבן שלם ר"מ סבר כי אמר הרי עלי מיחייב אכוליה קרבן וכי הדר אמר חצי נזיר לאו כל כמיניה דתפוס לשון ראשון הלכך זה מגלח נזיר שלם וזה מגלח נזיר שלם ורבנן סברי כיון דתרי אינון לא הוי קרבן לחלאין והוי נדר ופתחו עמו דכי אמר לגלח חצי נזיר כ) פירוש עלי דאמר לכתחלה הלכך זה מגלח חצי נזיר וזה מגלח חצי נזיר דכיון דבין שניהם מביאין קרבן שלם לא הוי קרבן לחלאין ל): **מתני' נולד לו בת או טומטום ואנדרוגינוס הרי זה נזיר.** דולד מיהא מיקרי:

הפילה

עין משפט נר מצוה

כו א מיי' פי"ג מהלכות נדרים הלכה ט סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ל:
כז ב ג מיי' שם טור ש"ע שם סעיף כח:
כח ד מיי' פ"ח מהלכות נזירות הלכה כ:
כט ה מיי' שם הלכה יח:
ל ו מיי' שם פ"ג הלכה יח:

◆

נוסחת הריב"ן

א) בכ"י כתוב כאן בוס"ל גליון מצינו בכל מקום ששלוחו של אדם כמותו שנאמר ושחטו אותו כל עדת ישראל וכי כל הקהל שוחטין אותו אלא מכאן ששלוחו של אדם כמותו אף בהפרה נמי יהא שלוחו של אדם כמותו דמצי מיפר ואפי' לרבי יאשיה טעמא דאמר רחמנא כו': דלמא היינך דאמרת השתא לאו דכתיב אישה יפרנו אמר ר' יאשיה דאפוטרופוס יפר דלמא אליבא דר' אליעזר אמר דבעל מצי מיפר מהשתא משום דבעל מיפר מהשתא לי נמי לשוויה שליח הס"ד ואח"כ מה"ד מתני' זה מגלח כ'): ב) שלא מצינו שיהא אדם יר': ג) ולא קרבן לחצאין ליתא ביי: ד) יבואו שניהם ויביאו קרבנותיו של נזיר אחד ויהיו: ה) נדרו: ו) ואנן לא אשכחן: ז) מייתו ליה איהו לייתו: ח) מחייב אכוליה: ט) דהיאך נייהם מפי המורה ל"א קרבן בי אתויי אילו אמר אחד בלבד רי עלי כו': י) בלישנא דמתני' כ' דר"מ סבר: כ) פרש: ל) בכ"י כתוב כאן בוס"ל גליון לא הוי תד דאמר עלי לגלח נזיר ילך לנזיר אחר ויביא עבורו חצי קרבנותיו ויהא קרבן שלם בין שניהם ואי קשיא אמרינן לעיל היכא דאמר ריני נזיר מן הגרוגרות דאמרי ב"ש הלל נדר ופתחו עמו הוא פטור מכולן והכי אמרי רבנן נדר ופתחו עמו חייב להביא חצי רבנן פריך התם להכי פטור שום דפתח הוא במידי דלא שייך בנזיר כגון גרוגרות דלא שייכי בנזירות אבל הכא דשייך פתח בנזיר כגון הכא מודו כולהו דחייב מפי רבי:

◆

מוסף רש"י

האומר לאפוטרופוס. היה הולך למדינת הים ומינה אפוטרופא על נכסיו לזון אשתו ובניו (ב"מ צו.). ואישה יפרנו. ולא שליח (נדרים עב:). יהו קיימין לא אמר כלום. עדיין לא בא הנדר לעולם ואיך יכול לקיימו (נדרים עב:) נדרים שלא באו לעולם אינו יכול לקיים (שם עה.). נדר ופתח עמו הוא. עם הנדר פתח נמרטה (מנחות פא: בו"י) עם נדר אמר פתח שמתמרע בו (שם קג.).

◆

פי' הרא"ש

מה דלא קיים קמיה אלא אי קאמר אי משכחנא דהוי ה' אגלחיה לי אפילו אם ירור אחר קבלת נדרו דמפסיק איניש (שפירש) אדעתיה מאי דלא קיים קמיה א) השתא במילתיה דלא מצי ביד לא משוי שליח ולעולם פסיק איניש אנפשיה. במאי לא קיים קמיה ואפ"ה לא שלוחו אפי' אם פירש ו בפירוש דכל מילתא דלא צי איהו למעבד השתא שאם היה אומר לה הרי את מקודשת לי לאחר שיגרשך בעליך לא הויא מקודשת דאין דם מקנה דבר שלא בא לעולם הלכך אי אמר נמי לשלוחו קדשנה לי לאחר שתתגרש לא הוי שלוחו: ת"ל אישה קימנו ואישה יפירנו מיתורא דקרא דריש דלא מצי משוי שליח טעמא דאמר רחמנא אישה יקימנו ואישה יפירנו [הא] או הכי וכו' הוה מצי לאקשויי ממלתיה דרבי יונתן אלא דניחא ליה לאקשויי מתרווייהו: יהון קיימין לא אמר כלום אנן סהדי דלא אמר בלבו לקיים לה כל נדריה דשמא תדור דבר שהוא גנאי לו וקשה בעיניה אם יתקיים: הרי הם ופרים. ר' אלעזר אומר מופר דאין אדם חפץ באשה נדרנית וניחא ליה שכל נדריה יהיו מופרים וחכ"א אינו מופר ופי' בנדרים טעמייהו משום דכתיב אישה יקימנו ואישה יפירנו כל שאינו בכלל הקמה אינו בכלל הפרה קס"ד דבני ישיבה שרצו להקשות מכאן דכי אמר רבי יאשיה אליבא דרבנן דאמרי לא מצי מיפר דאי אליבא דר' אלעזר אמאי נשוי שליח להפר יפיר לה הוא בעצמו אלמא מלתא דלא מצי איהו למעבד משוי שליח ומשני לעולם ר' יאשיה

פי' הרא"ש (המשך)

אליבא דר"א והא דקשיא לך אמאי אינו מיפר לה בשעה שמחזיק בדרך דלמא משתלינא או ריתחנא או מטרידנא הלכך ממנה שליח יום או יומיים קודם הליכתו והא ליכא למימר אמאי לא יפיר לה באותה שעה כל נדרים שתידור מאותה שעה עד שישוב מן הדרך לפי שכל זמן שישנו בעיר אינו רוצה שיהו מופרים עד שישמע את נדרה דשמא תדור נדר שהוא חפץ [בו] ומיהו קשה יפיר לה משעת הליכתו עד שישוב כמו שאומר לשליח טרם לכתו להפר לה משיחזיק בדרך עד שישוב וי"ל דלא משוי שליח אלא בשעת הליכתו דלא מסיק אדעתיה קודם לכן ואותה שעה דלמא מטריד ולא יוכל להפר בפניה ואע"ג דמשמע בנדרים שיכול להפר אפילו שלא בפניה מ"מ הוא ירא שמא תעבור על נדרה ואע"פ שהפר לה כיון שלא ידעה יש לה עונש כנתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה הלכך ניחא ליה טפי שיפר לה השליח בפניה: היכא דאמר חצי קרבנות נזיר חצי קרבנות בעי אתויי כיון דאמר חצי קרבנות יפרע לנזיר אחד דמי חצי קרבנותיו אבל אם אמר קרבנות חצי נזיר כיון דלא אשכחן חצי נזיר הוי כאילו קבל עליו קרבנות נזיר שלם. רבי מאיר סבר כיון דאמר הרי עלי איחייב בכוליה קרבן נזירותיה דרבי מאיר לטעמיה דאית ליה תפוס לשון ראשון וכי אמר הרי עלי לגלח הוי כאילו אמר תגלחת שלימה של נזיר וכי אמר תו חצי נזיר דמשמע דמגלח קאי אחצי נזיר כלומר חצי קרבנות נזיר עליה לאו כל כמיניה דתפוס לשון ראשון דמשמע תגלחת שלימה אבל אם אמר הרי עלי חצי קרבנות נזירות לא שייך הכא למימר תפוס לשון ראשון דהרי עלי לא כלום קאמר בלא סיום דבריו ורבנן סברי נדר ופתחו עמו והוי כאומר חצי קרבנות נזיר עלי והכי קאמר הרי עלי חצי תגלחת נזיר ולא דמי לקרבנות חצי נזיר דקרבנות משמע

מסורת הש"ס

א) נדרים עב: [ב"מ לג.], ב) [ברכות לד: וש"נ], ג) נדרים עב., ד) [לעיל יא:], ה) לעיל ט. מנחות פא: קג., ו) נ"א כשאמרה, ז) נ"ל הרי זה, ח) שייך לדף יג.

◆

תורה אור השלם

1. כָּל נֵדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ: במדבר ל יד

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' השתא לא משוי שליח ולא: (ב) רש"י ד"ה וחכמים וכו' נזיר הס"ד ואח"כ מ"ה ה"ג אמר רבא הכל מודים וכו' פלגא לנזירות ולא אשכחן וכו' הרי עלי לגלח איחייב אכוליה קרבן וכו' בעי אתויי לישנא אחרינא קרבן בעי איתויי אילו אמר אחד בלבד וכו' לכתחלה הוא הלכך וכו' לחלאין הס"ד ואח"כ מ"ה אפילו נולד:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה אמר רבא וכו' ולא מיפטר נזיר בקרבנותיו דהאיך ושניהם נ"ב עיין תורת מישור: ב] תוס' ד"ה דלמא וכו' וי"ל דמתוך כך תפול קטטה ביניהם שזה וכו' נ"ב עיין א"מ: ג] ד"ה אמר רבא וכו' ודאי פלגא דקרבן שיחד תיבת חצי מתיבת נזיר וכו'. מן תיבת שיחד עד נזיר נמחק ונ"ב שיחד חייב חצי מחייב בנדר כצ"ל א"מ: ד] ד"ה מאי טעמא וכו' דכיון דסמך תיבת חצי אצל נזיר מתיבת וכו' תיבות נזיר מתיבת נמחקו ונ"ב אצל תיבת נזיר משמע מדיבורו דחצי כצ"ל: ה] ד"ה כי פליגי בלישנא דמתני' דהוי כאומר כצ"ל: ו] באו"ד לימא להדיא דדמי לאומר כצ"ל: ז] ד"ה הפילה וכו' לספיקא ור"ש חיים לספיקא כצ"ל א"מ:

◆

הגהות התוספות

1. נ"ל קשה לו. 2. תיבת שיחד נמחק ונ"ל קאמר כיון שהפסיק תיבת ס'. 3. זה אינו דיבור בפנ"ע אלא המשך אחד לדיבור שלפניו. 4. נ"ל חיוב. 5. נ"ל כאומר הרי עלי דכיון דאמר הרי עלי כו' ומה שבינתיים נמחק. 6. נ"ל אבל בלישנא דמתניתין משמע להו דחצי כו' 7. נ"ל אפילו כת. 8. נ"ל בת.

ז) נראה דל"ל אלא במילתא דמצי עביד השתא במילתא דל"מ עביד וכו'

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones